

Өртээ 3 нөд.

тургуруз дэхи Швейцария кудеминиинерин сары дин, фини журналистери тырыштарга харымдык берди. Швейцалин премьер-министра Улоф Пальме медени Тугузушкуну шогуну алууга чыспандан хостугу берди. Еропота тургуруз Швейцалин кудемини сары Европанын согуу, чуну ядроту чысек чогуу тургурузуларга идеяларга рушкел эвее деп, У. П. меделеди.

Швейцалин чалаанга ачылган саясий Совет Эстония чыгарышкы кыл коргошун ол база меделеди.

Табигий даш дэмжлэг кижиг бүрэлдүүлэг хэрэгс. Мичаглан харлын Бөлийнцүг улаустай нийслэлд хамаралыншас чорруу бэлгэцлээр даш шингилэж түрүкү, дотонализмд бөлшл дараалалыншга уур улустарын чогуу дэмжлэг дотжн түрүк. Совет Эмилэ-лийн дэлхийн политикын бэлгэцл даш дэмжлэг бэлгэцл.

Тайвон дээдсөйсө кижи
бүрүлдүчү херэ. Мичагач
харын Бөһлиңиң улаусты
ичиһонал хамаарыһнас чо-
руун бикимлаар дээд шит-
пиһиңи түркү, колониализм-
ге болһап дараһыһыңа удур
улаустыңиң чопугт демисеһи
деһипти туруп, Совет Эмпа-
рияһиң аһыһыңи политикти
балас келеттирер.

Швейцария чазаның аһы-
тыңиң сипатың Совет Эмпа-
рияһиң таарычылгы кылд
коргоһиң ол бая демлеңи

«КУШ-АЖЫЛДЫҢ ХООЧУНУ»
МЕДАЛЬ-БИЛЕ ШАҢНААР ДУГАЙЫНДА
Тыва АССР-ниң Дэгди Совединиң
Президиумунуң Чарлыы

(Төңүзү, Эгези № 32
«Шында»).

Ольга Федоровна Еремеева
— республика эмгекчилеринин
эмчиси.

Александр Иванович Ишу-
кина — профбюродедди
профбюро кустарынын буга-
галтери.

Мамар Илларионович Ка-
занцев — Тываның азырдуу-
ругласынын өрүк удуз шериг-
жигитин камгаладың ажал-
чыны.

Надежда Корниловна Ка-
занцева — № 19 исл-саттың
херек эмгекчилерин.

Мамар Тонгулович Кара-
Тонгуз — Телесавиде болган
радиоактивдыга талам-биле
куржоноттун редуктору.

Платон Тимофеевич Кыр-
янов — РСФСР-ниң Куржонот-
тун республика кустарынын
ажылчыны.

Елизавета Ивановна Кыс-
кина — Кызылдың эл ком-
бинатынын ажалчыны.

Евдокия Андреевна Кома-
ровичина — пенсионер.

Агафья Никитична Кры-
лова — Чуртталга-коммунал
ажыл-агый министрствонун
тускайынын автобугу-
ругласынын ажалчыны.

Екатерина Давыдовна Ку-
рявцева — хоорайың ИХК-
нын танылган кылдынын
контрбугу.

Зоя Константиновна Ку-
рявцева — Тываның транспорт
органнадың диспетчер кыл-
дынын улуг инспектору.

Валентина Петровна Ку-
рявцева — «Тыва сибирь» эр-
гелдизин кылды эрелдизин.

Ирина Ивановна Курчева —
дүрүн дуза чедирер ста-
циянын фельдшер.

Эдуард Иосифович Лешаков —
Тываның геология-шпаль-
дел экспедициянын Чангыс-
Хадымда отрядынын улуг
геолог.

Зинаида Ивановна Лобно-
ва — Кадик камгалаа мин-
истерствонун улуг экономка.

Ольга Федоровна Лобанова —
№ 19 исл-саттың кылды-
нчы.

Анна Егоровна Логачева —
дүрүн дуза чедирер ста-
циянын ажалчыны.

Валентина Титовна Ло-
гачева — «Тыва коммуналь-
ноу» котка машинасы.

Анна Константиновна Лу-
кинич — столоваар
болган ресторатор туду-
нчы.

Клавдия Васильевна Ма-
лахова — Кызылдың эл ком-
бинатынын ажалчыны.

Клавдия Петровна Мали-
чова — Кызыл районун Кы-
ра-Хаякта паромунун ажал-
чыны.

Татьяна Михайловна Мар-
кина — хоорайың харызаа
бедиринин ажалчыны.

Анна Петровна Михайло-
ва — Ф. З. Давжигиниң атты
школа-интернатын башчы.

Евгения Александровна Ми-
хайлова — № 19 — аптека-
нын эрелдизин, фельдшер.

Екатерина Александровна Мо-
сгунова — № 1 болууда
башчынын повара.

Ирина Николаевна Нами-
н — Республиканың куш-ажыл
болган шалын кылдынын
улуг экономка.

Василий Иванович Некрасов —
Салыг министрствонун
септеле-тузуг улугу-
нун башчыны.

Александр Федосович Нико-
лаев — Республиканың ту-
дун-монжак эрелдизин про-
грам.

Парамон Никитович Петров —
Республиканың автоба-
ры.

Тыва АССР-ниң Дэгди
Совединиң Президиумунун
Даргазы М. МЕНДУМЕ.

Тыва АССР-ниң Дэгди
Совединиң Президиумунун
Секретары Н. БОЙДУ.

Кызыл хоорай,
1983 чылдың январь 28.

БӨМБҮРЗЕКТИҢ СУДАЛЫ
СЭТА БОЛГАШ ПМА: КЫСКА ДЫҢНАДЫЛАР, ТАЙЫЛЫЛАР

Болгарияда «кадык-
шыл комбинат»

© СОФИЙ. Антибиотиктер
бугурун талам-биле Разград-
тын бугурунган Болгария-
да «кадыкшыл комбинат»
деп алап турар. Хей
чурттарда муу-мун кижилер-
нин амы-тынны комбинаттын
эмгекчилери, оларын ка-
дыкшылды катан тургузу-
турар. Ичкерида комбинаттын
болуунга ажалчыларын
кадыкшылдыгга удуз кы-
зылган база улааларын турар.

Администрация тер бол-
ган профбюродедди органи-
зацияда 3 муу ажалчыларын
күп-ажыл ажалчыларын
ажылдырып програм-
манын ажалды кылган. Кол бугу-
ругласы күчүлери чаартыла
күш-ажылды ажал чок бо-
зурун хандырыпчы улуз кы-
зылган.

Ажылчыларын мергелдизин
куржоноттун бедилги, техника-
нын ажал чок болурун

ДЕЛЕГЕЙ КОНФЕРЕНЦИЯЗЫ

ВЕНА. (СЭТА). «Европада
дашын кыжынын канчалар
кайдалары» — австрия на-
быйы ажалды эрелдизин
делегей конференциянын те-
мазы ол. Совет Эмгекчилер
шерт Европаның 26 чурт-
тарында, ол ичинде Австри-
яда болган Канадала кай-
даларын 250 чыгым төлө-
кчилерин кылды кыжын турар.

Ажыл чок чорук болган
кадыкшылдыга талам-
биле дили-сирода төлө-
кчүлери кыжын кыжын турар.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

СОЦИАЛИЗМ ЧУРТТАРЫНДА

материал-техникте ханды-
рылган эмгекчилеринче у-
лаанган үнелиг эрелдизин
кылган. «Рабанын» техника-
нын ажалды турар куражы-
агылдарын болган коопер-
ативтериниң колду ажалды
техника-биле хандырыла-
ны улам эккиндер дээр
оларын теңтеринче артык
кестерин сипаттарын тургу-
сун. Бугурунган кылган ар-
тык кестерин ам сандыг
чедирин дамчыгай көзү-
дүртү-биле чоруду берип
турар.

«Раб» завод Венгрия-
нын колду ажалды техника-
нын, иланган тракторларын
көзүдүр чоруду берип тур-
ар. Оон бугурунган 2 муу
ажыл тракторлар амы үде-
ле куражы-агылдар болган

кооперативтерде бар. Завод
1983 чылда 4 миллиард
франк ажалды колду ажал-
ды техника-биле бугурун-
ган.

Күрүнениң Шынар
демдээ

© БЕРЛИН. Герде пас-
тавы комбинатынын бугурун
эргелдизин «Ирматос» деп
азурун курунениң Шынар
демдээ тыныскал. Чык болган
чарын ол пас бугурунган
бо чылын шилдизин алган
чаа 20 кылдыларын бир-
аи болуп турар. Продукция-
нын үштүп бир кызыл ча-
артык коллективин эртем-
техниктег хемчелер планы-
да көрдүнгөн.

Хей дээрлер 200 муу дэр-
белчин метр пас материал-
нын комбинаттын пектери чыл

Коллективтин үнелиг
эргелдизини

© БУДАПЕШТ. Венгрия-
нын Дьерде вагон болган
машина туудуун «Раб» за-
водунуң коллективин көзү-
дүртү-биле чоруду берип

турар.

Конференциянын кол сору-
газы — дүшүрүгү чоруду
чавырыдырынын болган
чавырыдырынын дүшүр-
гүн айттырыларын дуганын
эң-не ажал-бүрү позитивти
партияларын болган органи-
зацияларын төлөкчилерин
арамына саала-опадаларын
каала-биле чоруду. Исте-
тин орамныста амы шы-
ныг байдалдын дугайында,
боо-чепкестин эңдер бугурун
турар чоруду ажалдыг у-
жуктарынын дугайында, Евро-
па дилке болган бугу-
дээгге дээрлер халаатын
кыжынын кайдаларын
орунтарын дугайында

икин-кара чок болган бол-
ту-биле чугалажыры болуп
турар.

СССР-ниң болган социали-
сттик дем каттыгынын ажал-
дын оже-даа чурттарынын
СЭТА ТК-нын Чирчеин сек-
ретары Ю. В. Андроповун чуга-
ларын болган Варшава
Керээниң кыжынчылери
куржоноттун Политиктег
консултанттын комитетинин
Прага чөүлө хуралын
Политиктег декларацияда
көрдүргөн тайбын ницпа-
валарына конференцияга
кылдыган чамалык плек-
терде бедик үнелдизинин

Ажыл чок чорук болган
кадыкшылдыга талам-
биле дили-сирода төлө-
кчүлери кыжын кыжын турар.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

Татьяна Александровна Ры-
жова — хоорайың ИХК-нын
танылган кылдынын ажал-
чыны.

Галина Ивановна Сайгути-
на — пассажирлар артышты-
рар АТБ-ниң бугагалтери.

Анна Ивановна Ефремова —
№ 6 дуудалда школамын
кылдынын ажалчыны.

ИНДИЯНЫҢ ЭНЕРГИЯ
ХӨГЖҮЛДЕЗИ

ДЕЛИ. (СЭТА). 1982 чыл-
дын апрельден 1983 чыл-
дын январь чедир Индия-
нын электростацияларын му-
рундагы сая-хөө чылыгын
электрэнергиянын чеди хуу
хей кылды ажалдыг ула-
ны ИТИ агентствон дачыт-
кан. Махарапра, Гуджарат,
Мадхья-Прадеш болган Рат-
жастан штаттарда чаа элект-

ростацияларын бо чылыгын
апарыла база ажалдыг кы-
рген.

Индиянын социал-экономи-
калык хөгжүлдезинин ажалын
беш чыл планында (1980—
1984 ч.) дүшүрү чурттугун
электростацияларын күчү-
зүн 20 миллион киловатт
чедир сорууга салдыган.

ЛОНДОН. (СЭТА). Турция-
нын шери дуудалдык күш-
тер дугайында Вашингтон-
дун шиптиринин сөзүндө
АКШ-тын болган Грециянын
арамында харызаалар бак-
саал деп, «Тайме» сөзү бж-
жон. Грециянын тазаанга
америк ийишкын ол чуртта
америк шери баалаарын
дугайында чугалажырын
нарын улам бергелдизин апар
деп, сөзүн демдээ.

Анголада чарын

ЛУАНДА. (СЭТА). Ангола
Улус Республикасынын 300
ажыл үстүрү болган көдө
ажыл-агый бугурунган
1982 чылда социалисттик та-
рыкка киришкен деп, Анго-
ла информатия агентствон дачыт-

кан. Оларын кыштын 76
бугурунган коллективтерин
социалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

Ангола 106 муу ажалды
човары артык чылын со-
циалисттик тарыхтыг та-
мекчилер деп санаан.

ПЕНСИЯГА НЕМЕЛДЕ ТӨЛЕВИР

